

<https://doi.org/10.26565/2226-0994-2025-73-3>

УДК 342.7:316.6:1+316.77

Ольга Добродум

УЯВА МЕТАМОДЕРНУ: САМОТНІСТЬ, ЩАСТЯ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

У статті досліджується феномен уяви метамодерну як культурної логіки XXI століття, що формує нові підходи до розуміння прав людини через призму емоційних станів, зокрема самотності та щастя. У контексті метамодерну, який поєднує модерністську віру в прогрес із постмодерністською іронією, щастя перестає бути суто приватною емоцією, а набуває статусу соціального конструкту, що активно формує нормативні очікування в суспільстві. Водночас самотність, яка традиційно розглядалася як індивідуальний досвід, дедалі частіше постає як структурна емоція, спричинена цифровою фрагментацією, урбанізацією та розпадом традиційних форм спільноти. Ці емоційні стани не лише впливають на особистісне благополуччя, а й стають предметом правового регулювання, що вимагає переосмислення концептуальних засад прав людини.

Метою дослідження є виявлення того, як уява метамодерну трансформує правовий дискурс, інституціоналізуючи емоційні стани як об'єкти правового захисту. Методологічно стаття спирається на міждисциплінарний підхід, що поєднує філософію права, соціологію емоцій, цифрову антропологію й культурну герменевтику. Особливу увагу приділено аналізу того, як алгоритмічні платформи, медіа-наративи та політики благополуччя впливають на уявлення про щастя як право й самотність як соціальну проблему. У цьому контексті щастя дедалі частіше постає як нормативна вимога, що формує стандартизовані образи «успішного життя», тоді як самотність – як соціальна патологія, що потребує інституційного втручання.

У результаті обґрунтовано, що в епоху метамодерну права людини потребують переосмислення як динамічного, афективно насиченого й культурно чутливого феномену. Щастя й самотність більше не є лише психологічними станами – вони стають нормативними категоріями, що визначають нові горизонти правового мислення. Це відкриває перспективи для формування етики турботи, взаємної вразливості та цифрової гідності як складових сучасного правозахисного порядку денного. Український контекст, зокрема в умовах війни, цифрової трансформації та емоційної турбулентності, демонструє особливу актуальність таких підходів, вимагаючи адаптації прав людини до нових форм суб'єктивності й соціальної реальності.

Ключові слова: метамодерн, уява, права людини, щастя, самотність.

У другій чверті XXI століття ми спостерігаємо не лише технологічну революцію, а й глибоку трансформацію культурної чутливості, яка дедалі частіше окреслюється терміном «метамодерн». Ця парадигма не заперечує модерну чи постмодерну, а коливається між ними, поєднуючи щирість і іронію, надію і тривогу, прагнення до автентичності й усвідомлення її умовності [Akker, 2017]. У цьому коливанні формуються нові уявлення про людину, її емоції, соціальні зв'язки та права. Права людини, які традиційно розглядалися як юридичні гарантії свободи, безпеки і гідності, дедалі більше набувають емоційного, естетичного й навіть поетичного виміру та стають не лише нормами, а й інструментами визнання складності людського буття.

Отже, у сучасному глобалізованому світі, що переживає стрімку технологічну трансформацію й соціокультурні зрушення, концепція прав людини набуває нових вимірів і змістів. Епоха метамодерну, яку культурологи характеризують як період діалектичного поєднання модерністської віри в прогрес і постмодерністської іронії, створює унікальний контекст для переосмислення традиційних уявлень про права та свободи людини. У цих умовах такі фундаментальні поняття, як щастя і самотність, виходять за межі

© Добродум О. В., 2025.

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

індивідуального психологічного досвіду й перетворюються на складні соціальні конструкти, що потребують філософсько-правового аналізу.

Сьогодення характеризується глибоким парадоксом: ніколи раніше права людини не були так детально кодифіковані в міжнародних документах і національних законодавствах, але ніколи раніше вони не відчувалися настільки абстрактними й віддаленими від повсякденного життя мільйонів людей. Цей розрив між нормативними гарантіями й суб'єктивним відчуттям благополуччя стає особливо помітним у контексті права на щастя, проголошеного ще в Декларації незалежності США, але яке в XXI столітті набуває абсолютно нового звучання.

Технологічна революція, розвиток цифрових комунікаційних технологій і соціальних мереж створили безпрецедентні умови для реалізації права на свободу спілкування й отримання інформації. Однак ця гіперзв'язаність супроводжується епідемією самотності, коли мільйони людей, перебуваючи в постійному онлайн-спілкуванні, відчують глибоку психологічну ізоляцію. Цей феномен потребує переосмислення права на автономію й приватність у новому соціокультурному контексті.

Епоха метамодерну, що постає як культурна логіка XXI століття, пропонує унікальну оптику для осмислення цього парадоксу саме через згадане поєднання модерністської віри в прогрес і постмодерністської іронії та створює умови для виникнення нових форм суб'єктивності, які також вимагають переосмислення традиційного розуміння прав людини. У цьому контексті права людини перестають бути виключно юридичною категорією і перетворюються на складний соціокультурний феномен, тісно пов'язаний саме з такими поняттями, як щастя та самотність.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки нових теоретичних підходів до розуміння прав людини в умовах швидких соціокультурних змін, а також практичною потребою у вдосконаленні механізмів захисту прав людини з урахуванням психологічних реалій сучасності.

Сучасна ідентичність в умовах метамодерну характеризується гнучкістю, множинністю, здатністю до перманентної трансформації. Ще соціолог Ентоні Гідденс описав це як «рефлексивний проект» – безперервний процес конструювання й реконструювання самого себе [Giddens, 1990]. У цьому контексті традиційне розуміння прав людини як універсальних гарантій також потребує переосмислення.

Філософія метамодерну пропонує переосмислення етики через призму турботи: про себе, про інших, про світ. Цей підхід, розвинутий ще в роботах засновниці етики піклування, філософині Керол Гілліган [Gilligan, 1982], набуває нового звучання в умовах сучасних викликів. Ця діалектика отримання й надання турботи знаходить свій вираз також у концепції «взаємної вразливості» філософині Джудіт Батлер [Butler, 2004]. А філософ Петер Слотердайк у концепції «сфер» описує сучасну людину як істоту, що одночасно прагне автономії та потребує спільноти. Ця діалектика знаходить свій вираз у інклюзивному праві на приналежність – не просто як праві на громадянство, але й як праві на участь у спільнотах за вибором, на знаходження «своїх» серед мільярдів інших.

Зі свого боку, українські дослідники Н. М. Дідик, О. А. Логвіна й А. І. Руденок аналізують, як технічний прогрес, урбанізація та цифрова комунікація змінюють досвід самотності. Автори доводять, що самотність серед молоді часто є наслідком фрагментації соціальних зв'язків, а також впливу медіа, які створюють ілюзію близькості, не забезпечуючи емоційної підтримки [Дідик, Логвіна, Руденок, 2022]. Це відкриває нову площину для правового реагування, зокрема в контексті права на соціальну інтеграцію, психічне здоров'я й цифрову гідність.

Український контекст, особливо в умовах війни й цифрової трансформації, демонструє, як права людини адаптуються до нових форм емоційної вразливості. У підсумковому звіті «Війна у цифровому вимірі та права людини» Олександр Вдовенко (ГО «Платформа прав людини») аналізує, як кібератаки, блокування вебресурсів, фішинг і

дезінформація впливають на реалізацію прав людини, зокрема, права на інформацію, свободу вираження поглядів і цифрову безпеку [Вдовенко, 2023].

Попри зростаючу кількість досліджень, присвячених правам людини, емоційній етиці та цифровій трансформації, низка аспектів залишається недостатньо опрацьованою в науковому дискурсі. Зокрема, не отримали належного теоретичного та емпіричного осмислення такі проблемні вузли: афективна нормативність, алгоритмічна медіація прав людини, самотність як правовий виклик: щастя як право чи як обов'язок; український контекст емоційної вразливості: в умовах війни, цифрової трансформації та соціальної турбулентності права людини набувають нових афективних вимірів, які ще не інтегровані в міжнародні правозахисні моделі; метамодерна етика турботи. Отже, актуальність дослідження зумовлена потребою в переосмисленні прав людини як динамічного, культурно чутливого й емоційно насиченого феномену, що формується на перетині філософії, соціології, цифрової антропології та правознавства.

Мета статті – дослідити права людини в епоху метамодерну крізь призму уяви про щастя і самотність як соціальні конструкти.

Завданнями статті є проаналізувати трансформацію уявлень про щастя й самотність як соціальні конструкти в контексті метамодерної культурної парадигми, визначити, як емоційні стани набувають нормативного статусу в сучасному правовому дискурсі й впливають на переосмислення концепції прав людини, дослідити роль цифрових медіа, алгоритмічного управління та культурних наративів у формуванні уявлень про щастя й самотність, розкрити механізми інституціоналізації емоційних станів через політики благополуччя, цифрові платформи й правозахисні ініціативи, виявити парадокси реалізації права на щастя та права на самотність у сучасному суспільстві, зокрема в умовах гіперзв'язності й емоційної ізоляції, окреслити особливості українського контексту – війна, цифрова трансформація, емоційна вразливість – як чинники, що модифікують правозахисні підходи, сформулювати теоретичні засади для розширення концепції прав людини з урахуванням афективних, соціокультурних і цифрових вимірів.

Всезагальна декларація прав людини в статті 25 проголошує право на «такий життєвий рівень, який є необхідним для підтримки здоров'я та благополуччя», однак саме поняття «благополуччя» в епоху метамодерну набуває нового, парадоксального змісту. Соціальні медіа, реклама, масова культура створюють потужний дискурс щастя, який одночасно пропонує універсальні рецепти й підкреслює їх недосяжність. Цей парадокс стає особливо помітним у контексті права на щастя, яке постає не як природжений стан, а як соціально сконструйована обіцянка.

Технології сприяють створенню того, що соціолог Зигмунт Бауман назвав «рідким щастям» – минулим, ефемерним, що постійно вислизає [Bauman, 2000]. Соціальні мережі трансформують щастя в товар, що підлягає виміру через лайки, репости, коментарі. Алгоритми платформ створюють персоналізовані уявлення про щастя, що ведуть до формування «фільтрованих бульбашок», де кожен користувач існує в унікальному інформаційному просторі. Це породжує парадокс: ніколи раніше у людини не було стільки можливостей для самореалізації, але ніколи раніше шлях до щастя не здавався настільки заплутаним.

У цих умовах право на щастя перетворюється на право на перманентний пошук, на екзистенціальну мандрівку без гарантованого фіналу. Метафорою цього стану може слугувати образ Сізіфа, який у метамодерністській інтерпретації не лише котить камінь вгору, але й відчуває щирий інтерес до цього процесу. Право на щастя в епоху метамодерну – це право на пошук власного уявлення про щастя, навіть якщо цей образ виявляється соціально сконструйованим.

Парадокс сучасної епохи полягає в тому, що інтенсифікація комунікаційних потоків супроводжується зростанням почуття самотності. Соціологічні дослідження свідчать про епідемію самотності в розвинених країнах, де близько третини населення відчуває себе

самотнім регулярно – цей феномен вимагає переосмислення права на автономію та приватність у контексті метамодерну.

У цьому контексті щастя і самотність постають як ключові емоційні стани, що не є суто приватними чи психологічними, а функціонують як соціальні конструкти – культурно, політично і технологічно опосередковані. Уявлення щастя дедалі більше формується через алгоритми, цифрові платформи, державні політики і медіа-наративи, що створюють стандартизовані образи «нормального» життя. Самотність, навпаки, постає як структурна емоція, що виникає внаслідок урбанізації, цифровізації, розпаду традиційних форм спільноти та зростання мобільності. Обидва феномени – щастя і самотність – мають прямий вплив на реалізацію прав людини, зокрема права на емоційний добробут, соціальну інтеграцію, приватність, інформаційну безпеку і гідність.

Самотність у цифрову епоху постає як складний соціальний конструкт, що поєднує об'єктивну ізоляваність та суб'єктивне переживання. Соціальні мережі, пропонуючи ілюзію постійного зв'язку, часто посилюють почуття самотності через механізм соціального порівняння. Користувачі порівнюють своє повсякдення з кураторськими версіями життя інших, що веде до відчуття невідповідності та ізоляції. Проте в контексті метамодерну самотність набуває додаткового виміру – вона стає не лише психологічним станом, але й свідомим вибором, формою резистансу проти тиску соціальних очікувань. Право на самотність переосмислюється як право на автономію, на можливість будувати власний життєвий шлях поза дихотомією «успіх-невдача», що нав'язується суспільством споживання [Rosa, 2019].

Право на самовизначення постає не лише як політичний принцип, але й як екзистенціальна необхідність. Людина отримує право на експериментування з власною ідентичністю, на зміну професій, стилів життя, ціннісних орієнтацій. Однак ця свобода супроводжується екзистенціальною тривогою, відчуттям «вигаданих обмежень», коли безмежні можливості вибору створюють параліч волі.

У цифровому середовищі права людини дедалі більше опосередковуються алгоритмами, що визначають доступ до інформації, соціальну видимість, емоційні сценарії та навіть правові ризики. Алгоритмічна справедливість – поняття, що виникло на перетині етики, права і технологій – стосується того, наскільки прозорими, інклюзивними і неупередженими є цифрові системи, які впливають на життя громадян. Це відкриває нову площину для правового реагування – емоційну політику. Поняття емоційної політики передбачає, що держава, інституції та цифрові платформи мають не лише гарантувати формальні права, а й створювати умови для емоційного добробуту, соціальної підтримки і визнання вразливості.

Уява щастя, яка в модерністських і постмодерністських контекстах часто розглядалася як приватна мета або як ідеологічна конструкція, у метамодерні набуває нових форм. Вона більше не є лише індивідуальним прагненням, а стає політичним, культурним і технологічним конструктом [Сучасне, 2020, с. 125]. Щастя сьогодні – це не просто емоція, а алгоритм, який формують цифрові платформи, соціальні медіа, рекламні кампанії, державні політики і навіть архітектура міського простору. Людина, що живе в умовах постійної цифрової присутності, щодня стикається з уявленнями про те, яким має бути щастя: красивим, продуктивним, емоційно насиченим, соціально схваленим. Ці уявлення не є нейтральними – вони створюють нові форми емоційної нерівності, коли ті, хто не відповідає алгоритмічним стандартам щастя, відчувають себе виключеними, недостатніми, «не такими».

У цьому сенсі щастя стає не лише метою, а й обов'язком. Неоліберальна культура нав'язує ідею, що кожен сам відповідає за своє щастя, що нещастя – це ознака слабкості, неправильного вибору, недостатньої мотивації. Така логіка маргіналізує досвід втрати, тривоги, депресії, емоційної нестабільності. Водночас у деяких суспільствах щастя інституціоналізується: воно вимірюється індексами, включається в державні програми, стає предметом соціального управління. У Бутані існує індекс національного щастя, у

Скандинавії – політика добробуту, що прямо пов'язана з емоційним станом громадян. Це свідчить про те, що щастя може бути не лише емоційним станом, а й правом – правом на добробут, на турботу, на емоційну безпеку.

Права людини в метамодерному контексті мають враховувати емоційну складність людського буття [Butler, 2004]. Це означає розширення правового поля: включення прав на емоційний добробут, цифрову гідність, алгоритмічну справедливість, право на щастя і право на самотність. Це також означає переосмислення універсалізму: права мають адаптуватися до культурних контекстів, не втрачаючи до того ж етичного ядра. Інтерсекційність стає ключовим принципом: щастя і самотність переживаються по-різному залежно від гендеру, віку, класу, цифрової грамотності, культурного бекграунду. Наприклад, самотність літньої людини в мегаполісі – це не те саме, що самотність підлітка в селі, а щастя біженця – не те саме, що щастя туриста. Тому права людини мають бути чутливими до цих відмінностей [Stephoe, Fancourt, 2019].

У метамодерному контексті щастя і самотність функціонують не як індивідуальні емоції, а як соціальні конструкти, що формуються через культурні наративи, цифрові алгоритми, політичні режими і правові практики. Ці конструкти не є нейтральними: вони мають нормативну силу, впливають на уявлення про «нормальне» життя, визначають соціальні очікування і формують рамки правового визнання. Аналіз цих конструктів вимагає міждисциплінарного підходу – на перетині філософії, соціології, медіатеорії, правознавства і культурної антропології.

Щастя дедалі більше алгоритмізується, і цифрові платформи – Instagram, TikTok, Facebook – створюють стандартизовані образи щастя: естетично привабливого, продуктивного, соціально схваленого. Ці образи не лише репрезентують, а й нормують: вони визначають, які емоції є прийнятними, які життєві траєкторії – бажаними, які форми поведінки – легітимними. У цьому сенсі щастя стає не лише метою, а й обов'язком. Неоліберальна культура нав'язує ідею, що кожен сам відповідає за своє щастя, що нещастя – це ознака слабкості, неправильного вибору, недостатньої мотивації [Cabanias & Plouz, 2019].

Самотність, яка традиційно розглядалася як приватна емоція, у метамодерному світі постає як структурний феномен. Вона є наслідком урбанізації, цифровізації, розпаду традиційних форм спільноти, зростання мобільності, нестабільності й алгоритмічного управління соціальними зв'язками. Цифрові платформи створюють ілюзію зв'язку, але водночас посилюють відчуття ізоляції. Людина може мати сотні контактів, але не мати з ким поговорити про важливе. Самотність стає наслідком алгоритмічного фільтрування емоцій: платформи показують те, що «цікаво», але не те, що «важливо». Водночас самотність може бути вибором – формою автономії, простором для рефлексії, творчості, внутрішньої мобілізації. Однак ця гіперзв'язаність часто веде до явища, яке соціологи називають «самотність у натовпі». Кількість контактів не перетворюється на якість зв'язків, інтенсивність комунікації не гарантує її глибини. Людина опиняється в ситуації, коли вона одночасно постійно на зв'язку і глибоко самотня.

Цей парадокс знаходить своє відображення в трансформації права на приватність. У цифрову епоху приватність постає не просто як право на захист персональних даних, але й як право на психологічний простір для саморефлексії, як можливість бути сам на сам із собою без зовнішнього тиску. Метафорою цього стану може слугувати образ «кімнати власного» Вірджинії Вулф, що в цифрову епоху набуває нового змісту – це вже не просто фізичний простір, але й психологічний та цифровий.

Особливу актуальність у цьому контексті набуває право на вразливість та емоційну автентичність. У суспільстві, що ідолізує щастя, успіх і ефективність, визнання власної вразливості, неповноти, потреб стає актом духовного мужності, можливість відчувати та виражати емоції, що не відповідають соціальним очікуванням, можливість бути сумним вразливим у світі, що вимагає сили. Право на вразливість постає як антитеза уявленню про

людину як раціонального актора, що максимізує корисність, запропонованому класичним модерном.

Право на турботу постає як невід'ємний елемент права на гідне життя. У суспільстві, що старіє, де зростає кількість людей похилого віку, де психічні розлади набувають масштабів епідемії, право на турботу стає одним із центральних елементів соціальної політики. Однак у контексті метамодерну це право набуває додаткового виміру – воно поширюється не лише на отримання турботи, але й на можливість її надавати.

У скандинавських країнах щастя інституціоналізується через індекси добробуту, що включають емоційне задоволення життям як показник ефективності держави. У Бутані щастя є офіційним критерієм національного розвитку – Індекс національного щастя включає духовні, екологічні та соціальні компоненти. У США щастя часто пов'язується з індивідуальним успіхом, автономією і споживанням, що створює тиск на особистість демонструвати позитивність навіть у кризових умовах. У Японії щастя асоціюється з гармонією, соціальною інтеграцією і балансом між працею й особистим життям, хоча водночас існує феномен «кароші» – смерті від перевтоми, що демонструє суперечності між культурними очікуваннями і реальністю.

Самотність, навпаки, дедалі більше постає як структурна емоція. У Великій Британії у 2018 році було створено посаду міністра з питань самотності – визнання того, що самотність є соціальною проблемою, яка потребує політичного реагування. У США самотність розглядається як епідемія, що впливає на психічне здоров'я, продуктивність і соціальну згуртованість. У Японії існує феномен «хікікоморі» – добровільної ізоляції, що демонструє, як самотність може бути формою протесту проти соціального тиску. У Франції самотність часто пов'язується з урбанізацією і розпадом традиційних форм спільноти, що породжує нові моделі соціальної політики, спрямовані на інтеграцію літніх людей, мігрантів і молоді [Тимчишин, 2020].

У звіті ГО «Платформа прав людини» (2023) зазначено, що цифрова ізоляція, кібератаки, блокування вебресурсів і дезінформація створюють нові виклики для прав людини, зокрема права на приватність, безпеку і психічне здоров'я [Вдовенко, 2023]. Водночас українські цифрові ініціативи – такі як «Дія», онлайн-психологічна допомога, цифрові волонтерські платформи – демонструють, як технології можуть бути інструментом емоційної підтримки і соціальної інтеграції, засобом захисту прав людини, зокрема права на інформацію, свободу вираження поглядів і доступ до соціальних послуг.

Самотність в українському контексті – це водночас травма і ресурс. Втрата близьких, дому, звичного світу породжує екзистенційну порожнечу, але водночас відкриває простір для рефлексії, творчості, внутрішньої мобілізації. У цьому контексті права людини мають бути переосмислені як етика емоційної складності. Це означає включення нових категорій прав: права на емоційний добробут, цифрову гідність, алгоритмічну справедливість, право на щастя і право на самотність. Це також означає переосмислення універсалізму: права мають адаптуватися до культурних контекстів, однак не втрачаючи етичного ядра. Інтерсекційність стає ключовим принципом: щастя і самотність переживаються по-різному залежно від гендеру, віку, класу, цифрової грамотності, культурного бекграунду [Fenton, 2016].

Права людини в сучасних умовах постають не як завершена юридична конструкція, а як відкрита система, що перманентно переосмислюється під впливом технологічних, культурних і психологічних чинників. Ця відкритість проявляється в діалектичній природі метамодерністського світосприйняття, що поєднує віру в універсальні цінності з розумінням їх контекстуальності. А розуміння щастя і самотності як соціальних конструктів відіграє ключову роль у переосмисленні прав людини в сучасному суспільстві. Право на щастя в умовах метамодерну перетворюється з абстрактного принципу на конкретну можливість експериментувати з власним життям, шукати унікальні шляхи самореалізації, сприймати невдачі не як провал, а як досвід. Право на самотність постає як гарантія психологічного простору для саморефлексії, як можливість бути собою поза тиском

соціальних очікувань. Метамодерністське розуміння прав людини вимагає розвитку етики турботи, що поєднує право отримувати турботу і можливість її надавати. Ця взаємність стає основою для солідарності, для визнання взаємної вразливості як фундаментальної характеристики людського буття.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку пов'язані з розробкою конкретних механізмів реалізації прав людини з урахуванням викликів метамодерну, а також з аналізом впливу штучного інтелекту і нових технологій на розуміння людської гідності і автономії. Тільки комплексний, міждисциплінарний підхід до розуміння прав людини може забезпечити їх ефективний захист у стрімко мінливому світі.

У цьому контексті майбутнє розвитку прав людини пов'язане зі здатністю визнати та інституційно закріпити цю складність, створити правові механізми, що дадуть змогу людині бути повною суперечностю, шукати власний шлях до щастя, знаходити сенс у самотності, будувати автентичні зв'язки в умовах гіперзв'язаності. Тільки таке, по-справжньому метамодерністське, розуміння прав людини може стати адекватною відповіддю на виклики сучасності.

Право на щастя в умовах метамодерну перетворюється на право на пошук власного шляху, на експериментування, на можливість помилятися та починати спочатку. Право на самотність постає як право на автономію, на психологічний простір для саморефлексії, на резистанс проти тиску соціальних очікувань.

Метамодерністське розуміння прав людини виходить за межі традиційної юридичної парадигми і охоплює екзистенціальні, психологічні, культурні виміри людського буття. Воно визнає діалектичну природу сучасної суб'єктивності, що поєднує прагнення до автономії та потребу в приналежності, бажання щастя та визнання його недоскопості, можливості гіперзв'язку та реальність глибокої самотності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Akker, R. van den, Vermeulen, T., Gibbons, A. *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism*. London: Rowman & Littlefield, 2017.

Bauman Z. *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press, 2000. 228 p.

Butler J. *Precarious Life: The Powers of Mourning and Violence*. London: Verso, 2004. 168 p.

Cabanas E., Illouz E. *Manufacturing Happy Citizens: How the Science and Industry of Happiness Control Our Lives*. Cambridge: Polity Press, 2019. 256 p.

Fenton N. *Digital, Political, Radical*. Cambridge: Polity Press, 2016. 240 p.

Giddens A. *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press, 1990.

Gilligan, Carol (1982). In a different voice: psychological theory and women's development. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Rosa H. *Resonance: A Sociology of Our Relationship to the World* / transl. J. C. Wagner. Cambridge: Polity Press, 2019. 576 p.

Stephoe A., Fancourt D. Leading a meaningful life at older ages and its relationship with social engagement, prosperity, health, biology, and time use. *Proc Natl Acad Sci U S A*. 2019. Jan 22. 116(4). P. 1207-1212. DOI: <https://doi.org/10.1073/pnas.1814723116>

Вдовенко О. *Війна у цифровому вимірі та права людини підсумковий звіт із 24 лютого 2022 року по 31 серпня 2023 року*. Київ: ГО «Платформа прав людини», 2023. 84 с.

Дідик Н. М., Логвіна О. А., Руденок А. І. Соціально-психологічні аспекти переживання стану самотності сучасною молоддю. *Габітус*. 2022. Вип. 33. С. 86-91.

Сучасне суспільство, людина, право в умовах глобальних трансформацій: монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2020. 344 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0062090.pdf>

Тимчишин Т. М. Соціальні права людини в Європейському Союзі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 292-295. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/72>.

Добродум Ольга Вікторівна

доктор філософських наук, професор
професор кафедри журналістики та реклами
Державний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна
E-mail: dobrodum.olga@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7651-4946>

Стаття надійшла до редакції 08.09.2025
Стаття рекомендована до друку 26.10.2025

Переглянуто 20.10.2025
Опубліковано 24.11.2025

**THE IMAGINATION OF METAMODERNISM: LONELINESS, HAPPINESS, AND
THE TRANSFORMATION OF HUMAN RIGHTS**

Dobrodum Olga V.

Doctor of Philosophical Sciences, Professor
Professor of the Department of Journalism and Advertising
State University of Trade and Economics
19 Kyoto St., 02156, Kyiv, Ukraine
E-mail: dobrodum.olga@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7651-4946>

ABSTRACT

This article explores the phenomenon of metamodern imagination as the cultural logic of the 21st century, which shapes new approaches to understanding human rights through the lens of emotional states – particularly loneliness and happiness. In the context of metamodernism, which combines modernist faith in progress with postmodern irony, happiness ceases to be merely a private emotion and acquires the status of a social construct that actively shapes normative expectations in society. At the same time, loneliness, traditionally viewed as an individual experience, increasingly appears as a structural emotion caused by digital fragmentation, urbanization, and the breakdown of traditional forms of community. These emotional states not only affect personal well-being but also become the subject of legal regulation, necessitating a reconsideration of the conceptual foundations of human rights.

The aim of the study is to identify how the imagination of metamodernism transforms legal discourse by institutionalizing emotional states as objects of legal protection. Methodologically, the article relies on an interdisciplinary approach that combines philosophy of law, sociology of emotions, digital anthropology, and cultural hermeneutics. Particular attention is paid to analyzing how algorithmic platforms, media narratives, and welfare policies influence conceptions of happiness as a right and loneliness as a social problem. In this context, happiness increasingly emerges as a normative demand that shapes standardized images of a 'successful life,' while loneliness is seen as a social pathology requiring institutional intervention.

As a result, it has been substantiated that in the era of metamodernism, human rights require rethinking as a dynamic, affectively-rich, and culturally sensitive phenomenon. Happiness and loneliness are no longer merely psychological states – they are becoming normative categories that define new horizons of legal thought. This opens up prospects for the formation of an ethics of care, mutual vulnerability, and digital dignity as components of a contemporary human rights agenda. The Ukrainian context, particularly in conditions of war, digital transformation, and emotional turbulence, demonstrates the particular relevance of such approaches, requiring the adaptation of human rights to new forms of subjectivity and social reality.

Keywords: *metamodernism, imagination, human rights, happiness, loneliness.*

REFERENCES

- Akker, R. van den, Vermeulen, T., Gibbons, A. (2017) *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism*. London: Rowman & Littlefield.
Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press.

- Butler, J. (2004). *Precarious Life: The Powers of Mourning and Violence*. London: Verso.
- Cabanas, E., & Illouz, E. (2019). *Manufacturing Happy Citizens: How the Science and Industry of Happiness Control Our Lives*. Cambridge: Polity Press.
- Fenton, N. (2016). *Digital, Political, Radical*. Cambridge: Polity Press.
- Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice: psychological theory and women's development*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Rosa, H. (2019). *Resonance: A Sociology of Our Relationship to the World* (J. C. Wagner, Trans.). Cambridge: Polity Press. (English, translated from German)
- Steptoe, A., & Fancourt, D. (2019). Leading a meaningful life at older ages and its relationship with social engagement, prosperity, health, biology, and time use. *Proc Natl Acad Sci U S A*, Jan 22, 116(4), 1207-1212. DOI: <https://doi.org/10.1073/pnas.1814723116>
- Vdovenko, O. (2023). *War in the Digital Dimension and Human Rights: Analytical Report*. Kyiv: Human Rights Platform NGO. (Ukrainian)
- Didyk, N. M., Lohvina, O. A., & Rudenok, A. I. (2022). Socio-psychological aspects of experiencing loneliness among modern youth. *Habitus*, 33, 86-91. (In Ukrainian)
- Danylyan, O. H. (Ed.). (2020). *Modern Society, the Individual, and Law under Conditions of Global Transformation: Monograph*. Kharkiv: Pravo. Retrieved from <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0062090.pdf> (In Ukrainian)
- Tymchyshyn, T. M. (2020). Social human rights in the European Union. *Legal scientific electronic journal*, 1, 292-295. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/72> (In Ukrainian).

The article was received by the editors 08.08.2025

The article was revised 20.09.2025

The article is recommended for printing 26.10.2025

This article published 24.11.2025

Як цитувати: Добродум, О. (2025). УЯВА МЕТАМОДЕРНУ: САМОТНІСТЬ, ЩАСТЯ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії», (73), 30-38. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2025-73-3>

In cites: Dobrodum, O. (2025). THE IMAGINATION OF METAMODERNISM: LONELINESS, HAPPINESS, AND THE TRANSFORMATION OF HUMAN RIGHTS. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series Philosophy. Philosophical Peripeteias*, (73), 30-38. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2025-73-3> [In Ukrainian]